
Psykisk syg og etnisk minoritet

***Mona Rosenberg
Videnscenter for Socialpsykiatri
September 2009***

Videnscenter for
Socialpsykiatri

Oversigt

1. **Hvad viser registerundersøgelsen?**
2. **Migration - belastninger og behov**
3. **Traumer og følger heraf**
4. **Hvad understøtter bedring?**
5. **Socialpsykiatriens kontakt**

“Anden etnisk baggrund”

- Indvandrere, flygtninge og efterkommere udgør i alt 9% af befolkningen
- Meget uhomogen gruppe

Kontakten til hospitalspsykiatrien

- Der er flere registrerede i psykiatrien
- De har lidt sjældnere kontakt med psykiatrien
- Indvandrerkvinder har den laveste kontaktrate
- Især mange efterkommere (B) og adoptanter
- Færre har kontakt if. med misbrugsrelaterede lidelser
- Flere der tvangsindlægges eller indlægges til retslige foranstaltninger
- PTSD: flest mænd, men etniske kvinder 20 gange højere patientrate end danske kvinder
- Kontaktraten for skizofreni højest blandt ikke-danske grupper

(Helweg-Larsen og Kastrup 2007)

Etnisk danske: begge forældre født i DK, **Indvandrere** – født i andet land,
Efterkommere A: begge forældre født i andet land, Efterkommere B – ene forældre født i andet land

Videnscenter for
Socialpsykiatri

Migration – øget sårbarhed

Komplekst samspil

- Baggrund
- Forhold omkring indvandring
- Psykisk helbred
- Nuværende situation

Risikofaktorer

- Social isolation
- Immigration
- At komme fra en 'fjernkultur'
- Være flygtning
- At være to-kulturel
- (Julian Leff)

Fælles for flygtninge og indvandrere

Kommer med:

- ❑ Svære tab, f.eks. familie, land, status

Møder:

- ❑ Sprogbarrierer
- ❑ Manglende kendskab til samfundet
- ❑ Arbejdsløshed og lav socioøkonomisk status
- ❑ Isolation
- ❑ Diskrimination og racisme
- ❑ Begrænset socialt netværk

Socialt isolerede kvinder

- Ene om ansvar og omsorg i familien
- Intet dansk netværk
- Dårlig til dansk
- Dårlig kendskab til systemet
- Få har drømme på egne vegne
- Jobcenter primær kontakt til kommunen
- Forventer intet positivt fra kommunen
- Føler sig ofte ydmyget og ikke hørt

(Als Reaserch)

Flygtninge

- **Ca. 30% af flygtninge har oplevet svære traumer inkl. tortur**
- **Høj forekomst af psykiske lidelser bl.a. PTSD, depression, angst**
- **Traumer smitter i familien**

Psykiske problemer

- **PTSD**
- **depression**
- **angst**
- **misbrug**
- **dissociation**
- **psykoser fx forfølgelsesforestillinger**

Flygtninge påvirket af

Hjemland

- ❑ Tortur
- ❑ Voldtægt
- ❑ Etnisk udrensning
- ❑ Fængsling
- ❑ Forfølgelse
- ❑ Forsvindinger

Danmark

- ❑ Lang tid i uvished
- ❑ Handlingslammelse
- ❑ Fattigdom
- ❑ Statustab

PTSD - symptomer

- ❑ Flashbacks
- ❑ Påtrængende erindringer
- ❑ Søvnbesvær
- ❑ Mareridt
- ❑ Koncentrationsbesvær
- ❑ Irritabilitet
- ❑ Øget årvågenhed
- ❑ Undgår situationer der minder om traumet
- ❑ Overfølsomhed overfor støj
- ❑ Depression
- ❑ Angst

Fire faser

1. **Ankomst** **blandede følelser**
2. **Honeymoon** **endnu ikke større problemer**
3. **Opvågning** **realiteter, depressive følelser**
4. **a) deltagelse i samfundet, følelse af at deltage igen, fremadrettet**
b) parkeret, opnår ikke sine mål, deprimeret, brug for hjælp til at sætte realistiske mål

(Marianne Kastrup, Videnscenter for Transkulturel Psykiatri)

Mestring afhænger bl.a. af

- ❑ **Social støtte fra familie og netværk**
- ❑ **Aktiviteter der giver mening**
- ❑ **At skabe sammenhæng i tilværelsen**

- ❑ **Politisk tilhørsforhold**
- ❑ **Spiritualitet / religiøsitet**
- ❑ **Fysisk aktivitet**
- ❑ **Evne til at undertrykke fortiden - aktiv glemsel**

Praktiske behov

- **Bolig**
- **Sprog**
- **Uddannelse**
- **Økonomisk støtte**
- **Arbejde**
- **Sociale ydelser**
- **Tortur-traume
behandling**

Følelsesmæssige behov

- **Sikkerhed**
- **Tillid**
- **Kontrol over omgivelserne**
- **Evne til at planlægge fremtiden**
- **Genskabe følelse af værdighed**
- **Genetablere følelse af selvværd**
- **Følelse af tilhørsforhold**

Beskyttende faktorer

- Føle sig som en del af et fællesskab
 - At nogen har brug for én og det man kan
 - Meningsfulde aktiviteter
-
- At have en familie
 - At have venner
 - At have kollegaer

Socialpsykiatriens kontakt med etniske minoriteter

- Kontakt med max. ¼ af de, der skønnes psykisk syge
 - Få tilbud er målrettet etniske minoriteter
 - Meget ringe kontakt med de unge
 - Få tilbud har oversatte pjecer om tilbud
 - Meget få samarbejder med etniske foreninger + boligselskaber mm
 - Begrænset formelt samarbejde med øvrige forvaltninger
-
- 50% af kontakten etableres via visitation.
 - 15% via opsøgende arbejde
 - 15% via "åben dør"
 - 20% via 'andet'

Borgernes behov ifølge de ansatte

- Støtte til at skabe netværk , bryde ensomhed og isolation
- Støtte til struktur i hverdagen

Socialpsykiatrien udfordringer

- At vi når dem
- At de ikke vælger eksisterende tilbud fra
- Sikre ressourcer til målrettet indsats
- Politisk opmærksomhed

